

פיוטים IS A SINGLE פיוט OR A COMBINATION OF פיוטים כל חי

Professor Joseph Heinemann in his book: Prayer In The Talmud, pages 241-242, disagrees with the view of Daniel Goldschmidt that the prayer of **נשמת כל חי** is a combination of shorter passages that have been strung together. He expresses his view as follows:

Here and there in other ancient prayers preserved in the statutory liturgy, we come across a more self-conscious and sophisticated use of various artistic devices. An excellent example of this is the prayer, Nismat ("The soul of every living thing shall praise Thy name . . ." [Birnbau, p. 331 f.], recited in the Sabbath morning service at the conclusion of the "Verses of Song", and in the Passover eve Seder at the conclusion of the Hallel), which is the most exalted and eloquent prayer in the hymnic style to be found in the statutory liturgy, and is noted for its use of numerous stylistic devices, such as the "rhetorical" topos, "Were our mouths as filled with song as the sea ..."; the midrashic exposition on the verse, "G-d, great, mighty and awesome (Deuteronomy 10:17), "G-d- in the greatness of Thy strength ; great-in the glory of Thy name . . ."; and in the short "rhyming" lines, "From Egypt Thou hast redeemed us (Ge'Altanu)/ And from the house of bondage Thou hast delivered us (Pe'Ditanu)/ In hunger Thou hast nourished us (Zantanu)/ And in satiety Thou hast provided for us (Kilkaltanu)/ From the sword Thou hast saved us (Hissaltanu)/ And from the plague Thou hast caused us to escape (Millatetanu)/ And from grievous and lingering diseases Thou hast freed us (Dillitanu)." In other prayers, too, we find forms that were developed in conjunction with the hermeneutics of the Midras and were then borrowed by the Paytanim, such as the above mentioned midrashic device of expounding on each word of a given verse.

The following are the lines singled out by Professor Heinemann:

אלו <u>פינו</u> מלא שירה כים,	<u>הגבור</u> לנצה,
ולשוננו רנה בהמון גליו,	<u>והנורא</u> בנוראותיד,
ושפתותינו שבה כמרחבי רקיע,	ממצרים גאלתנו, י-י א-להינו,
ועינינו מאירות כשמש וכירה,	ומבית עבדים פדיתנו.
וידינו פרושות כנשרי שמים,	ברעב ונתנו,
ורגלינו קלות כאילות.	ובשבע כלכלתנו,
	מחרב הצלתנו,
הא-ל בתעצמות עוך,	ומדבר מלפתנו,
הגדול בכבוד שמך,	ומחלים רעים ונאמנים דליתנו.

Professor Heinemann's view that **נשמת כל חי** is a prayer that includes multiple literary

devices and not a combination of פיוטים is flawed in that he ignores the strongest argument in favor of Professor Goldschmidt's position. Professor Goldschmidt viewed the sections of חי כל נשמת that were strung together not only as פיוטים but as ברכות as well. Professor Goldschmidt's strongest support for that argument is the following גמרא:

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נט' עמ' ב'—על הגשמים כו'. ועל הגשמים הטוב והמטיב מברך? והאמר רבי אבהו, ואמרי לה במתניתא תנא: מאימתי מברכין על הגשמים, משיצא חתן לקראת כלה. מאי מברכין? אמר רב יהודה: מודים אנחנו לך על כל טפה וטפה שהורדת לנו, ורבי יוחנן מסיים בה הכי: אילו פינו מלא שירה כים וכו' אין אנו מספיקין להודות לך ה' א—להינו... עד תשתחוה, ברוך אתה ה' רוב ההודאות. רוב ההודאות ולא כל ההודאות? אמר רבא: אימא הא—ל ההודאות. אמר רב פפא: הלכך נימרינהו לתרוייהו, רוב ההודאות והא—ל ההודאות.

Translation: FOR THE RAIN etc. Is the benediction for rain once it has fallen 'Who is good and does good'? Has not R. Abbahu said: some say it has been taught in a Baraita: From when do they say the blessing over rain? From the time when the bridegroom goes out to meet his bride. What blessing do they say? R. Judah said: We give thanks to You for every drop which You have caused to fall for us; and R. Johanan concluded thus: 'If our mouths were full of song like the sea . . . we could not sufficiently give thanks unto You, O Lord our G-d, etc.' up to 'shall prostrate itself before You. Blessed are You, O Lord, to whom abundant thanksgivings are due'. Is it abundant thanksgivings and not all thanksgivings? Raba said: Say, 'the G-d to whom thanksgivings are due'. R. Papa said: Therefore let us say both 'to whom abundant thanksgivings are due' and 'G-d of thanksgivings'.

This גמרא clearly provides that the paragraph of אילו פינו should end with a ברכה. That רמב"ם was adopted by the רמב"ם:

רמב"ם הלכות ברכות פרק י' הלכה ה'—ירדו גשמים רבים, אם יש לו שדה מברך שהחיינו, ואם היתה שלו ושלו אחרים מברך הטוב והמטיב, ואם אין לו שדה מברך מודים אנחנו לך י—א—להינו על כל טפה וטפה שהורדת לנו ואילו פינו מלא כו' עד הן הם יודו וישבחו ויברכו את שמך מלכנו. ברוך אתה י—א—ל רוב ההודאות והתשבחות.

Translation: Under the circumstances that much rain falls, if he is an owner of a field, he recites the Bracha of Shebecheyanu; if he shares ownership of the field with others, he recites the Bracha of Ha'Tov V'Ha'Mai'Tiv. If he does not own a field, he says: Modim Anachnu Lach . . . Rov H'Hodaos V'Hatishbachos.

Most נוסחאות did not adopt as the התימת הברכה of ישתבח a ברכה that includes both the words: רוב ההודאות and א—ל ההודאות as described by the גמרא; i.e. נימרינהו. However, נוסח רומניא, לתרוייהו רוב ההודאות והא—ל ההודאות, let us recite both endings. However, רומניא did adopt those words as part of the התימת הברכה of ישתבח:

ברוך אתה י—א—ל המלך גדול השבחות רב ההודאות וא—ל ההודאות אדון הנפלאות אדיר בכל המעשים הבוחר בשירי זמרה מלך נאמן יחיד חי העולמים אמן.

Further support for Professor Goldschmidt's position that חי כל נשמת consists of a

להבין את התפלה

combination of פיוטים can be found in the following:

תשובות הגאונים החדשות – עמנואל – סימן לו' – כל עקר נראה לי שנשמט כל חי ואילו פינו מטבע ראשונים חכמי התלמוד היו, כי בענין ברכת השיר שאלו (פסחים ק"ה, א) מאי ברכת השיר ואפליגו בה דחד אמ' נשמט כל חי ואידך אמ' יהללך, ואעפ"י שהלכה כמאן דאמ' יהללך מכל מקום נראה לנו שנשמט כל חי מסורת היה בידם. ואלו פינו הזכירוהו בהורדת הגשמים (ברכות נ"ט, ב) אך אינו ממטבע הראשונים כי אם עד זה הפרק, נמצא שכל קומה לפניך תוספת הפייטנים הוא, ושם הפייט הוא יצחק שמו כאשר סמן שם בפי ישרים ובדברי הצדיקים ובלשון כל חסידים ובקרב קדושים. ונראה לי שתקנו ראשונים לאמרו בשבת על מתנה טובה שנתן להם המקום על – פי שבת י, ב כמו שתקנו לומר הלל הגדול, ודומה למה שאמרו (תענית כה, ב – כו, א) אין אומרים הלל הגדול אלא בכוס מלאה ובנפש שבעה, ותקנו לאמרו קודם אכילה כמו שאמרו בתענית (כו, א) שאני בני מחוזה דשכיח בהו שכרות. ואני ראיתי מקומות שאומרים אותו בערב שבת בבית הכנסת בהבורת החתנים.

Translation: It appears to me that the prayers of Nishmas and Eilu Phinu were original compositions of the men who lived in the period of the Talmud. I base this conclusion on the Gemara in which we find a question asked concerning Birchas Ha'Shir; i.e. what is Birchas Ha'Shir. Even at that time they disagreed as to whether the Bracha was Nishmas Kol Chai or Yihalelucha. Although the Halacha follows the opinion that Birchas Ha'Shir is represented by Yihalelucha, it appears to me that the prayer of Nishmas was already part of their tradition. The prayer of Eilu Phinu is mentioned in the Gemara as the prayer to be recited after rain has fallen. It was not an early composition but was composed later in the period of the Talmud. This would indicate that the paragraph of: Kol Komah Liphanecha was a later addition composed by the authors of Piyuttim. We know that the name of that composer was Yitzchok from the fact that he spelled out the letters of his name in the words: Yisharim, Ha'Tzadikkim, Chasidim and Kedoshim. It further appears to me that the practice began to recite the paragraph of Nishmas on Shabbos as a means of thanking G-d for the wonderful gift He gave them in accordance with what is found in Maseches Shabbos, 10, 2, being the same reason to recite Hallel Ha'Gadol on Shabbos. It is similar to what is found in Maseches Taanis 25,2 -26,1; i.e. we do not recite Hallel Ha'Gadol except with a full cup and a satiated soul. The practice began to recite Hallel Ha'Gadol before the Shabbos meal based on what is found in Taanis 26, 2 that the citizens of Meboza were different because they suffered from alcoholism; i.e. a person may get drunk during the meal and forget to recite Hallel Ha'Gadol. I visited places where Hallel Ha'Gadol was recited on Erev Shabbos in synagogue when a Choson and his friend were present.

That the text of נשמט כל חי as it presently appears is composed of independent פיוטים that were strung together can be seen from notes found in two סידורים; one that follows נוסח רומניא published in 1523 and one that follows נוסח רומא published in 1540. In both סידורים, a section of נשמט כל חי is printed in smaller letters. In the סידור that follows נוסח רומניא a note is presented in front of the paragraph that is printed in small letters:

יש אומרים אחר מלת אלא אתה: א – להי הראשונים והאחרונים, א – לזה כל בריות, אדון כל תולדות, המהלל ברב התשבחות, המנהג עולמו בחסד, ובריותיו ברחמים. וי – לא ינום ולא יישן, המעורר ישנים והמקיץ נרדמים, והמשיח אלמים, והמתיר אסורים, והסומך נופלים, והזוקף כפופים.

Translation: Some say after the word: Ela Ata the words: Elokei Ha'Rishonim . . .

The סידור כנוסה רומניא follows the practice found in the סידור כנוסה רומניא of presenting the words that begin: א-להי הראשונים והאחרונים in small print and provides the following words in small print as well:

מי ידמה לך, ומי ישוה לך, ומי יערך לך, ומי יעשה כמעשיך וכגבורתיך הא-ל הגדול הגבור והנורא, א-ל עליון, קנה שמים וארץ. הא-ל בתעצמות עוז, הגדול ולכבוד שמך, הגבור לנצח, נוראותיך, נהללך ונשבחך ונברך את שם קדשך, ודוד עבדך אמר לפניך, ברכי נפשי את י-י, וכל קרבי את שם קדשו.

The paragraphs in small print apparently were additions to חי נשמת כל חי that were not accepted by all. The סידור that follows נוסח רומניא provides an additional note before the words: מכאן מתחילים קצת מן הקהילות שאומרים נשמת אחר שירת הים: אילו פינו.

Translation: Some congregations which recite Nishmas after reciting the Shira begin with the words: Eilu Phinu.

This would indicate that some recited the prayer that originated as ברכת הגשמים and did not recite the words that preceded them.

One line that is conspicuously absent in Sephardic סידורים which is found in נוסח אשכנזי is the line of שוכן עד מרום וקדוש שמו. To someone who follows נוסח אשכנזי omitting the line that begins: שוכן עד is somewhat unthinkable since the תפלת שליה ציבור begins תפלת שחרית on שבת by reciting that line with a melodious tune. It is worth noting the even in נוסח אשכנזי, the שליה ציבור does not begin תפלת שחרית by reciting aloud the words: שוכן עד on holidays. The following instructions are found in the מחזור מעגלי צדק that was published in 1878 in Sevento (?):

וכל הלבבות, הצרפתים מתחילין כאן בראש השנה ויום כיפור, והתשב"ץ כתב בראש השנה ויום כיפור מתחיל בהמלך היושב, לפי שהוא יושב בדין. ובפסח בהגבור, לפי שנראה כגיבור מלחמה על הים. ובשבועות, בתעצמות עוז, שהתורה נקרא עוז כדכתיב ה' עוז לעמו יתן. ובסוכות ובשמיני עצרת בהגדול בכבוד שמך, לפי שפסוק של יספת לגוי ה' יספת נדרש עליהם.

Translation: On Rosh Hashbonah and on Yom Kippur, the French have the prayer leader begin Tefilas Shacharis with the words: V'Chol Ha'Livavos. The Tashbetz wrote that on Rosh Hashbonah and on Yom Kippur, the prayer leader begins Tefilas Shacharis with the words: Ha'Melech Ha'Yoshev because on those days G-d sits in judgment. On Pesach, the prayer leader begins Tefilas Shacharis with the words: Ha'Gibor because G-d appeared as a hero at the Splitting of the Sea. On Shavuos, the prayer leader begins Tefilas Shacharis with the words: B'Sa'a T'zumos Oo'Zecha because the Torah is called Oq, as it is written: Hashem Oq L'Amo Yitain (G-d gave power to his people). On Succos and Shemini Atzeres the prayer leader begins Tefilas Shacharis with the words: Ha'Gadol Bikvod Shemecha because the verse: Yasafta L'Goy Hashem Yasafta, You gathered together as a people, You gathered, is viewed as a reference to the holidays of Succos and Shemini Atzeres

The original source for these instructions is the כלבו סימן לז'.